

po 17/6, 19³⁰ hod.

Žďár nad Sázavou

Městské divadlo

Josef Špaček

housle

Vilém Vlček

violoncello

Miroslav Sekera

klavír

program

Bedřich Smetana (1824–1884)

Z domoviny, dvě dua pro housle a klavír

Moderato

Andantino

Leoš Janáček (1854–1928)

Putování dušičky (*úprava Leoš Faltus*)

Andante. Tempo di marcia – Adagio – Allegro – Grave –

Maestoso

Bedřich Smetana – Fritz Kreisler (1875–1962)

Bohemian Fantasie

Josef Suk (1874–1935)

Píseň lásky op. 7, č. 1 (*úprava Jaroslav Kocian*)

Antonín Dvořák (1841–1904)

Serenáda E dur op. 22 (*úprava pro klavírní trio Seolwoo Baek*)

Moderato

Menuetto. Allegro con moto

Scherzo

Larghetto

Finale. Allegro vivace

Tématem 29. ročníku festivalu *Concentus Moraviae* jsou metamorfózy, jedna ze stěžejních kategorií hudební tvorby a jejího vnímání ze strany posluchačů. V roce 200. výročí narození Bedřicha Smetany prozkoumáme nejen původní podobu skladeb zakladatele české hudby a jeho současníků, ale také dobovou praxi upravování skladeb pro větší obsazení do komorní podoby od sólového klavíru až po malý soubor. Naprostá většina tehdejších milovníků klasické hudby totiž mohla důvěrně poznat tyto skladby spíše z domácího muzicírování právě v takových úpravách. Znalost tohoto repertoáru pomáhaly rozšiřovat také různé výběry, úpravy a potpourri, které sehrály v době před vynálezem reprodukované hudby zásadní roli pro jeho šíření.

Aleš Březina, dramaturg

Dvě dua *Z domoviny* **Bedřicha Smetany** (1824–1884) pro housle a klavír jsou skladbami závěrečné etapy skladatelova života. Dílo se dočkalo bezprostředně po svém vzniku trojího provedení. Poprvé je zahráli Václav Juda Novotný za klavírního doprovodu Karla Kovařovice 3. října 1880 v Budyni nad Ohří na koncertě tamního spolku Bivoj, 9. listopadu téhož roku zaznělo v Praze na Žofíně v interpretaci Antonína Sobotky a Josefa Richarda Rozkošného a s tímtéž klavíristou o měsíc později, 16. prosince rovněž v Praze v sále Konviktu, tentokrát s houslistou Václavem Koptou. Zájem o novou Smetanovu skladbu byl pochopitelný, kromě rané Fantazie na píseň „Sil jsem proso na souvrati“ je to jediná Smetanova skladba se sólovým houslovým partem. Skladba je věnována knížeti Alexandru z Thurn Taxisů, podporovateli umění, jehož sídlo na zámku Loučeň různí umělci často navštěvovali. Kníže se zasloužil o vznik Smetanova muzea v Jabkenicích, místě, kde skladatel strávil zbytek života.

V polovině dvacátých let rozvrhl **Leoš Janáček** (1854–1928) *Koncert pro housle* s podtitulem „Putování dušičky“, rozpracované dílo však opustil a zůstalo fragmentem. Dílo vznikalo současně s prací na opeře *Z mrtvého domu* a některé myšlenky z něj skladatel vtělil do opery. Existuje řada výkladů, jakou „duši“ měl Janáček na mysli, spojují se především se skladatelovou múzou Kamilou Stösslovou. Konkrétním podnětem ke kompozici však mělo být skladatelovo setkání s maďarskou houslistkou Adilou Fachiri, s níž se seznámil při své návštěvě Anglie. Koncert zrekonstruovali na základě dochovaných skic Leoš Faltus a Miloš Štědroň a poprvé jej uvedla Filharmonie Brno 29. září 1988 za řízení Petra Vronského, sólistou byl Jan Stanovský; Leoš Faltus také vypracoval úpravu s klavírním doprovodem. Jednovětý koncert je spíše rapsodií, charakterizuje jej rytmicky výrazné téma dušičky, která putuje různými kraji, a přece je pevně usazená ve své domovině.

Houslový virtuos **Fritz Kreisler** (1875–1962) se narodil ve Vídni, už jako sedmiletý byl přijat na tamní konzervatoř Společnosti přátel hudby a po třech letech přešel na pařížskou konzervatoř, kde studoval kromě hry na housle u Lamberta Massarta také skladbu u Léa Delibese a Julese Masseneta. Po ročním turné po Spojených státech, které podnikl s klavíristou Morizem Rosenthalem, měl v úmyslu hudby zanechat, ale po devíti letech se roku 1898 na pódium vrátil a nastoupil kariéru obdivovaného virtuosa. Hrozba nacismu jej jako mnoho jiných vyhnala z Evropy do Spojených států. Roku 1941 utrpěl úraz a svá vystoupení musel omezit, poslední koncert uskutečnil roku 1950. Komponoval zejména pro obohacení vlastního repertoáru, hojně upravoval díla jiných skladatelů. Takovou úpravou je i *Bohemian Fantasie*, Kreislerova úprava druhého dua ze Smetanova cyklu *Z domoviny*. Roku 1916 ji Kreisler natočil na gramofonovou desku pro firmu Victrola.

Píseň lásky pro klavír patří k nejznámějším skladbám **Josefa Suka** (1874–1935). Zkomponoval ji roku 1893. Poprvé zřejmě zazněla „vášni prodchnutá a roztouženě znějící skladba“, jak psala kritika, 5. ledna 1895 ve Vídni v interpretaci klavíristky a skladatelky Elly Kerndl, v Čechách ji premiéroval 2. dubna téhož roku Karel Slavkovský v Plzni.

Suk zahrnul *Píseň lásky* do šestidílné sbírky *Klavírní skladby* op. 7, kterou kompletně provedl 15. dubna 1918 v Praze Václav Štěpán. Úpravu pro housle a klavír vytvořil roku 1922 houslista Jaroslav Kocian (1883–1950).

Serenádu E dur pro smyčcový orchestr op. 22 zkomponoval **Antonín Dvořák** (1841–1904) v květnu 1875, v období, kdy se začaly dostavovat první úspěchy jeho skladeb. Premiéra se uskutečnila 10. prosince 1876 v Praze na Žofíně za řízení Adolfa Čecha v provedení spojeného orchestru Prozatímního a německého Stavovského divadla, který vystupoval pod názvem Filharmonie. Dílo radostné pohody se stalo brzy známým a dodnes patří k nejpopulárnějším Dvořákovým skladbám. Pro obsazení klavírního tria *Serenádu* upravil všestranný korejský hudebník Seolwoo Baek.

Josef Špaček je houslista, který si svou hrou podmaňuje publikum celého světa a řadí se mezi nejvýraznější talenty své generace. Jeho hra vyniká technickou jistotou, virtuozitou, osobitým výrazem a širokým rozsahem barevnosti zvuku. Pravidelně vystupuje se všemi domácími orchestry a s významnými zahraničními tělesy. Stejnou pozornost jako sólové dráze věnuje i komorní hudbě. S cellistou Timotheem Gavriilidis-Petrinem a pianistou Georgem Xiaoyuan Fu tvoří mezinárodní Trio Zimbalist.

Hře na housle se věnuje od svých šesti let. Jeho prvními učiteli byli Hana Metelková, Pavel Prantl, na Pražské konzervatoři pak Jaroslav Foltýn. Již po prvním roce byl přijat na Curtisův hudební institut ve Filadelfii, kde studoval pod vedením renomovaných pedagogů Idy Kavafian a Jaimeho Lareda, pokračoval u Itzhaka Perlmana na newyorské Juilliard School. Je laureátem světově proslulé mezinárodní soutěže královny Alžběty v Bruselu a vítězem mezinárodní houslové soutěže Michaela Hilla na Novém Zélandu.

Po devět sezón působil jako nejmladší koncertní mistr České filharmonie a od roku 2016 je jejím rezidentním umělcem. Pro label Supraphon pořídil dlouhou řadu úspěšných nahrávek; na nejnovější z nich společně s Miroslavem Sekerou a SOČRem pod taktovkou Petra Popelky představuje komorního i koncertantního Bohuslava Martinů.

Josef Špaček hraje na housle „LeBrun; Bouthillard“ Guarneri del Gesù postavených okolo roku 1732, které má zapůjčené od společnosti Ingles & Hayday.

Interpretace **Viléma Vlčka**, držitele ceny Jiřího Bělohlávka 2023, se kromě technické lehkosti vyznačuje procítěným uměleckým projevem.

Vilém získal prvenství v prestižních mezinárodních soutěžích včetně ceny za nejlepší provedení koncertu Krzysztofa Pendereckého

a celkové vítězství v Pendereckého violoncellové soutěži. Vystupoval ve více než 30 zemích s řadou významných symfonických těles a s dirigenty, jako například Jiří Bělohlávek, Petr Altrichter, Jiří Rožeň či Jonathan Bloxham. Zahrál např. v Grand Hall hamburské Elbphilharmonie, Victoria Hall v Ženevě, Tonhalle Zürich, Kammermusik Saal Berlínské filharmonie nebo ve Dvořákově síni Rudolfiny. Letos debutuje nejen u nás, ale také na Pražském jaru.

Zkušenosti komorního hráče získal v Kukul Quartet i spoluprací s uznávanými interprety, jako jsou například Leonidas Kavakos, Steven Isserlis, Sergio Azzolini, Rainer Schmidt, Claudio Martinez Mehner, Tomáš Jamník nebo Alfred Brendel.

Vilém začal na cello hrát v šesti letech pod vedením Martina a poté i Mirka Škampových. Nyní studuje na Musik-Akademie v Basileji ve třídě Danjula Ishizaky, účastní se mistrovských kurzů (Frans Helmerson, Steven Isserlis, Marek Jerie, Michal Kaňka, Alisa Weilerstein). Je asistentem Danjula Ishizaky na Universität der Künste v Berlíně.

Vilém Vlček hraje na nástroj Lorenza Ventapaneho, který byl vyroben mezi lety 1830 a 1850 v Neapoli.

Jeden z nejvýraznějších českých klavíristů **Miroslav Sekera** se hře na klavír věnuje od tří let, kdy jeho nevšední talent objevila vynikající

pedagožka profesorka Zdena Janžurová. Současně s klavírem začal studovat i hru na housle, díky čemuž byl vybrán do role malého Mozarta v oskarovém filmu „Amadeus“ režiséra Miloše Formana. Hře na oba nástroje se věnoval až do svého přijetí na Pražskou konzervatoř, kde se rozhodl pouze pro studium klavíru u Evy Boguniové a po celou dobu studií též navštěvoval třídu Martina Ballýho. Dále pokračoval na pražské HAMU u Miroslava Langera. Je vítězem mezinárodní soutěže Johanna Brahmsa v rakouském Portschachu a nositelem mnoha ocenění ve významných soutěžích u nás i v zahraničí. V New Yorku obdržel cenu hudební společnosti „Salon de Virtuosi“.

Nahrává ceněná CD pro labely Multisonic, Albany Records, Navona Records, Radioservis a Supraphon, pravidelně spolupracuje s Českým rozhlasem. Za nahrávku děl Miloslava Kabeláče, kterou pořídil pro Supraphon společně se SOČRem pod taktovkou Petra Popelky, obdržel cenu Anděl. Jeho nejnovější nahrávkou je loňské úspěšné CD, na němž opět se SOČRem, Petrem Popelkou a Josefem Špačkem hraje Koncert pro housle, klavír a orchestr Bohuslava Martinů.

Jako sólový i komorní hráč hrál na prestižních pódii, jako jsou vídeňské Konzerthaus a Musikverein, The Kennedy Center ve Washingtonu, Opera City Concert Hall v Tokiu, pražské Rudolfinum ad. Jako sólista opakovaně vystoupil se Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK. K jeho stálým uměleckým partnerům patří Josef Špaček, mezzosopranistka Dagmar Pecková či hornista Radek Baborák. Pedagogicky působil na japonských hudebních akademiích Iwami Ginzan Music Academy a Ishikawa Music Academy.